

Dionizy Wiatr

Rekonstrukcja niemieckich pomników w Rzepinie i Rosiejewie (Pulverkrug)

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 5, 393-394

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dionizy Wiatr
Rzepin

Rekonstrukcja niemieckich pomników w Rzepinie i Rosiejewie (Pulverkrug)

W dniu 22 września 1997 roku w kościele parafialnym w Rzepinie odprawiono nabożeństwo ekumeniczne katolicko-ewangelickie w obecności polskich i dawnych niemieckich mieszkańców miasta. Nabożeństwo celebrowali proboszczowie: ks. Jan Kozieł z Ośna i pastor Rudolf Hanschel z Frankfurtu nad Odrą w asyście księży wikariuszy parafii rzepińskiej. W wygłoszonych dwu kazaniach mowa była między innymi o okolicznościach jakie spowodowały to spotkanie się w murach świątyni reprezentantów obu społeczności Rzepina i Reppen, a którymi były uroczystości odstonięcia dwu niemieckich pomników.

W Rzepinie zachowały się fragmenty pomnika żołnierzy niemieckich poległych w pierwszej wojnie światowej, które za przyzwoleniem władz miejskich i kościelnych, a dzięki staraniom zarządu Heimatkreis Weststernberg zostały wykorzystane jako element swoistego pomnika - lapidarium wzbogaconego o krzyż i usytuowane pod murem kościoła. Pomnik zaopatrzone także w tablicę z następującym tekstem:

ZUM GEDENKEN AN DIE VERSTORBENEN
DENEN DIESE ERDE HEIMAT WAR

Heimatkreis Weststernberger

KU PAMIĘCI O POMARŁYCH
KTÓRYM TA ZIEMIA OJCZYZNĄ BYŁA

Podczas uroczystości odsłonięcia pomnika, po poświęceniu i wspólnej modlitwie przemówienia wygłosili: burmistrz Rzepina E. Chocianowski, W. Bader szef Landsmannschaft Berlin Mark Brandenburg oraz W. Keltsch z Heimatkreis Weststernberg. Mówcy podkreślali w nich swe zadowolenie z dobrze rozwijających się stosunków polsko-niemieckich i niemiecko-polskich, szczególnie akcentując fakt szukania wzajemnego porozumienia między dawnymi i obecnymi mieszkańcami Rzepina, czego ten pomnik jest wyrazem. Na zakończenie uroczystości Stowarzyszenie Przyjaciół Rzepina wręczyło pastorowi R. Hanschelowi pamiątkową marmurową plakietę z wizerunkiem Jan Pawła II.

Podczas wspólnego obiadu Werner Bader udekorował Dionizego Wiatra honorowym odznaczeniem Srebrnej Igły wraz z dyplomem uznania za wieloletnią współpracę z organizacjami ziomkowskimi ziemi torzymskiej i rzepińskiej.

Tego samego dnia odbyła się jeszcze jedna uroczystość odsłonięcia pomnika. W lesie w pobliżu Maczkowa, dziś miejscu bezludnym, znajdowała się niegdyś wieś Pulverkrug, której polska komisja nazewnicza nadała po wojnie miano Rosiejewo. W roku 1539 założono tu młyn papierniczy produkujący papier na potrzeby miasta Frankfurtu i działającego tam Uniwersytetu Viadrina. W roku 1939 z okazji 400-lecia założenia papierni położony został pamiątkowy kamień upamiętniający to wydarzenie. Po drugiej wojnie światowej po wsi i papierni pozostały tylko resztki zarośniętych ruin, a pamiątkowy kamień znalazł się w wodach rzeczki Ilanki. Grupa byłych mieszkańców Pulverkrug i okolic kamień odszukała, Heinz Schneider z Bernau zainicjował zbiórkę pieniędzy, Dionizy Wiatr wziął na siebie sprawy organizacyjne, władze wojewódzkie w Gorzowie i samorządowe w Słubicach pomysł zaakceptowały, zamówiono tablicę z napisem w języku polskim, informującą o historii tego miejsca i tak doszło do ponownego odsłonięcia zabytkowego kamienia.

Na uroczystość przybyło około 200 osób, w większości Niemców, wśród których była córka ostatnich właścicieli tej wytwórni papieru, pani Baerwald. Po przemówieniach odbył się krótki koncert na trąbki myśliwskie w wykonaniu zespołu uczniów Technikum Leśnego w Rzepinie. Obecna była także harcerska drużyna z Maczkowa, która od lat utrzymuje ożywione kontakty ze swymi niemieckimi rówieśnikami. Poza uczestnikami uroczystości w Rzepinie do Rosiejewa przybyli także liczni turyści z Frankfurtu, Słubic i ich okolic.